

Innst. 131 L

(2013–2014)

Innstilling til Stortinget fra helse- og omsorgskomiteen

Prop. 31 L (2013–2014)

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om endringer i genteknologiloven og bioteknologiloven (navneendring og hjemmel til felles forskrift)

Til Stortinget

Sammendrag

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår i samarbeid med Miljøverndepartementet å endre Bioteknologinemndas navn til «Bioteknologirådet». Dette innebærer endringer i både genteknologiloven og bioteknologiloven.

Departementene foreslår også en hjemmel i genteknologiloven til å gi forskrifter om Bioteknologirådets virksomhet. Hjemmelen skal tilsvare dagens forskriftshjemmel i bioteknologiloven § 7-3 andre ledd. Dermed kan det gis en samlet forskrift som vil regulere rådets virksomhet både på bioteknologilovens og genteknologilovens område.

Høringsnotat ble sendt på offentlig høring i juni 2013 med frist i oktober 2013. 19 høringsinstanser har sendt inn merknader til forslaget.

Det redegjøres for Bioteknologinemndas mandat og arbeidsmåte.

Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) gjennomførte en evaluering av Bioteknologinemnda i 2012. Det redegjøres for hovedkonklusjoner i evalueringen. Difi mener bl.a. at nemnda bør ha et mer treffende navn. Siden nemnda ikke har beslutningsmyndighet, mener Difi at «nemnd» ikke bør benyttes i navnet, og Difi foreslår «Bioetisk råd» som nytt navn.

Om forslaget om forskriftshjemmel uttales bl.a. at regulering i forskrift i stedet for mandat fastsatt i kongelig resolusjon vil være bedre i samsvar med

rådets uavhengige stilling. Utkast til forskrifter vil bli sendt på høring.

Forslagene har ingen vesentlige administrative eller økonomiske konsekvenser.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ruth Mari Grung, Tove Karoline Knutsen, Torgeir Micaelsen, Freddy de Ruiten og Karianne O. Tung, fra Høyre, Kristin Ørmen Johnsen, Elisabeth Røbekk Nørve, Sveinung Stensland og Tone Wilhelmsen Trøen, fra Fremskrittspartiet, lederen Kari Kjønaas Kjos, Harald T. Nesvik og Morten Wold, fra Kristelig Folkeparti, Olaug V. Bollestad, fra Senterpartiet, Kjersti Toppe, fra Venstre, Ketil Kjenseth, og fra Sosialistisk Venstreparti, Audun Lysbakken, viser til at Bioteknologinemnda ble etablert ved kongelig resolusjon 15. mars 1991, og at medlemmene har vært oppnevnt av regjeringen for 4 år av gangen. Nemndas mandat har vært fastsatt ved kongelig resolusjon. Mandatet har blant annet vært å være et rådgivende og frittstående organ for forvaltningen som særlig skal vurdere og drøfte prinsipielle eller generelle spørsmål knyttet til bioteknologi og genteknologi, herunder samfunnsmessige og etiske spørsmål. Komiteen vil understreke at det har vært, og fremdeles er, behov for et slikt rådgivende og frittstående organ i ulike spørsmål knyttet til bioteknologi og genteknologi.

Komiteen er kjent med at Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) gjennomførte en evaluering av Bioteknologinemnda i 2012, på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet. Målet med evalueringen

var å vurdere hvordan Bioteknologinemnda har fylt og fyller rollen som uavhengig, rådgivende organ i tråd med gjeldende mandat. Evalueringen skulle også gi departementet et grunnlag for å vurdere om det er behov for endringer i nemndas mandat og organisering.

Komiteen viser til at forslag om endringer i bioteknologiloven og genteknologiloven, slik at Bioteknologinemndas navn endres til Bioteknologirådet, har vært ute på høring. Komiteen har merket seg at departementets forslag har fått bred støtte i høringsrunden, og komiteen slutter seg til forslag til nytt navn.

Komiteen viser også til at departementet foreslår ny forskriftshjemmel i genteknologiloven § 26, tilsvarende dagens hjemmel i bioteknologiloven, om at prosessen for oppnevning av rådet, rådsperiode, rådets sammensetning og oppgaver og krav til åpenhet mv. blir konkretisert og regulert i forskrift. Komiteen merker seg at forslag til forskrifter vil bli sendt på egen høring.

Komiteen viser til at samtlige av høringsinstansene som har uttalt seg, støtter forslaget om ny forskriftshjemmel i genteknologiloven § 26. Komiteen merker seg at flere høringsinstanser uttaler seg om sammensetningen, antall rådsmedlemmer og hvilken kompetanse de ulike av medlemmene av rådet skal ha. Kravet om meroffentlighet og åpenhet vektlegges også av mange.

Komiteen slutter seg til at regulering i forskrift av rådets virksomhet og sammensetning erstatter mandat fastsatt i kongelig resolusjon. Komiteen vil påpeke at forskriftene som skal sendes på høring, blir viktige. Rådets oppgaver, sammensetning, oppnevningmåte og arbeidsform står sentralt for at rådet skal få den legitimitet som et uavhengig og frittstående organ krever. Komiteen merker seg at det er uenighet om antall medlemmer bør reduseres, eller ikke. Flere instanser fremhever behovet for faglig medisinsk kompetanse i rådet, men også behovet for etisk, juridisk og filosofisk kompetanse, brukerkompetanse og kompetanse i praktisk landbruk blir påpekt. Komiteen viser også til at flere høringsinstanser er opptatt av at nominasjonen av kandidater må være mest mulig åpen. Komiteen legger til grunn at de innspill som er kommet i denne høringsrunden rundt disse tema, blir tatt med i vurderingen når forslag til nye forskrifter om rådets virksomhet og sammensetning skal utformes. Komiteen ber om at høringsforslag til nye forskrifter utformes slik at det sikres en helhetlig tilnærming, der fordeler og ulemper ved de ulike alternativene kan drøftes. Komiteen vil understreke at det i utarbeidelse av

forskrifter må vektlegges å sikre åpenhet rundt Bioteknologirådets virksomhet.

Komiteens tilråding

Komiteen viser til proposisjonen og merknadene og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i genteknologiloven og bioteknologiloven (navneendring og hjemmel til felles forskrift)

I

I lov 2. april 1993 nr. 38 om framstilling og bruk av genmodifiserte organismer m.m. (genteknologiloven) gjøres følgende endringer:

Kapittel 5 overskriften skal lyde:

Kap. 5. Bioteknologirådet

§ 26 skal lyde:

§ 26. *Bioteknologirådet*

Kongen oppnevner *et råd* som på begjæring eller av eget tiltak skal gi uttalelse i saker etter denne lov og andre spørsmål om bioteknologi. *Rådets* uttalelser er offentlige, med mindre annet følger av lovbestemt taushetsplikt. § 12 gjelder tilsvarende for *rådets* uttalelser.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om rådets virksomhet og sammensetning.

II

I lov 5. desember 2003 nr. 100 om humanmedisinsk bruk av bioteknologi m.m. (bioteknologiloven) gjøres følgende endringer:

I følgende bestemmelser skal uttrykket «Bioteknologinemnda» erstattes med «*Bioteknologirådet*»:

§§ 2-19 andre ledd, 3-3 tredje ledd, 4-2 andre ledd, 5-3 andre ledd og 6-3 tredje ledd.

§ 7-3 skal lyde:

§ 7-3. *Bioteknologirådet*

Kongen oppnevner *et råd* som på begjæring eller av eget tiltak, kan gi uttalelser i saker etter denne lov og i andre spørsmål om bioteknologi. *Rådets* uttalelser er offentlige, med mindre annet følger av lovbestemt taushetsplikt.

Kongen kan gi nærmere *forskrifter* om rådets virksomhet og *sammensetning*.

III

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

Oslo, i helse- og omsorgskomiteen, den 13. februar 2014

Kari Kjønås Kjos

leder

Kjersti Toppe

ordfører

